

Stockholm 11 mars 2025
Beteckning: S2024/02055

Socialdepartementet

Enheten för socialtjänst och funktionshinderspolitik (SOF)

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sof@regeringskansliet.se

**Yttrande på promemorian Aktivitetskrav inom försörjningsstödet
– för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet
(Ds 2024:29)**

Skyddsvärnet är en idéburen aktör i välfärden, grundad år 1910, och arbetar med målgrupper som är i olika utsatta situationer. Vi har verkat i över 100 år och hela tiden arbetat för personer i arbetslöshet samt personer med missbruk- och kriminalitetsproblematik, psykisk ohälsa, och personer som behöver skydd i olika former. Vi driver sociala företag för att ge personer långt ifrån arbetsmarknaden möjlighet att komma tillbaka till arbete eller studier. I detta samarbetar vi med arbetsgivare/privata företag, kommuner, Arbetsförmedling med flera.

Skyddsvärnet tillstyrker förslaget om ett aktivitetskrav vid försörjningsstöd i Socialtjänstlagen. Detta innebär att det kommer bli en insats som är mer av karaktären förebyggande, enligt nya socialtjänstlagen, samt jämlik över landet. Vi önskar en tydlighet gällande att individen ska matchas till lämplig sysselsättning som kan utveckla individen, vilket ska kunna mätas och följas upp. Vikten av att det sker en progression.

Postadress

Skyddsvärnet – anno 1910
Hornsgatan 123
117 28 Stockholm

Webbplats

www.skyddsvarnet.se

Organisationsnummer

802003-0832

6.1 Osäkert kunskapsläge – med grund i bristande dokumentation och jämförbarhet

Utredningen är öppen med att kunskapsläget är osäkert men att det ändå finns kunskap att ta fasta på. Som en kunskapskälla nämner utredningen det danska Beskæftigelses Indikator Projektet (BIP). Som bland annat betonar vikten av flera insatser samtidigt och att handledarens övertygelse om att individen kan få arbete. BIP är en förkortning på en dansk progressionsmätningsstudie, det är inte en metod utan olika indikatorer som visat gott resultat. Det kan betecknas mer av en modell och de som utfört studien i Danmark är tydliga med att BIP inte är en metod.

Flera av de sociala företag som finns i Sverige arbetar idag utifrån flera av de indikatorer som BIP innehåller. Det saknas dock finansiering från de offentliga myndigheterna för att ha den täthet av personal som skulle krävas för ett bättre progressionsutfall.

7.1.1, 7.2.2, Utmaningar, likformighet, individanpassning och en reglering som fungerar

Utredningen diskuterar likformighet och behovet av en reglering som fungerar. Likformighet är ett viktigt värde att säkerställa inte minst ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Samtidigt behöver aktivitetskravet anpassas efter lokala förhållanden och samverkan med sociala företag.

7.2 och 7.3 Skyddsvärnet tillstyrker insatser, men avstyrker att dessa begränsas till kommunal förvaltning

Skyddsvärnet tillstyrker utredningens förslag om aktivitetskravet samt fyra insatser. Skyddsvärnet avstyrker avgränsningen till att endast gälla kommunala insatser och arbetsplatsförlagda aktiviteter inom en kommunal förvaltning. Det är oklart för oss varför utredaren väljer att lägga fram förslaget på detta vis.

Vissa samordningsförbund och enskilda kommuner har sedan många år tillbaka upparbetade samarbete med idéburna organisationer tex sociala företag när det gäller att få individer i sysselsättning. Det är viktigt att ge individuella insatser och se att idéburna aktörer under lång tid arbetat upp kompetens och kunskap inom området sysselsättning för individer inom försörjningsstöd.

7.3 Behov av fokus på individuella lösningar (specifikt angående heltid) samt 7.6.1

Skyddsvärnets erfarenhet är att en del personer i försörjningsstöd saknar förmågan att arbeta heltid. Vi anser att fokus bör läggas på aktivitetskravet, att alla ska göra något utifrån den förmåga individen har. Heltidskravet kan ställa för stora krav på vissa målgrupper, vilket kan resultera i att de blir sjukskrivna istället för att kunna vara i sysselsättning på deltid.

Skyddsvärnet ser positivt på utredningens tydlighet kring att individers andra aktiviteter såsom vård, aktiviteter med arbetsförmedling, rehabilitering och rådgivning ska räknas in i heltidskravet (förslag 7.6.1). Detta ställer höga krav på arbetet med individuella planer och flexibilitet.

7.12 Samverkan och informationsöverföring.

Utredningen föreslår ingen ytterligare reglering för samverkan mellan socialnämnd och Arbetsförmedling. Skyddsvärnet anser att det krävs en tydligare reglering och utvecklingsarbete som säkerställer att samverkan fungerar väl mellan socialtjänsten och Arbetsförmedlingen.

Övriga kommentarer

En brist i utredningen är, enligt Skyddsvärnet, att det saknas skrivningar om idéburna aktörer inom välfärden och deras roll och betydelse för att arbeta med individer som behöver ha en sysselsättning. Vi har under decennier och ibland sekel gjort betydande insatser på arbetsmarknadsområdet och i arbetet att alla individer har rätt till arbete eller sysselsättning.

Slutligen uppmanar vi regeringen att ta in kunskap och diskussioner från arbete och rapporter som redan genomförts på det aktuella området.

I Nysta rapporten (2021) <https://nysta.nu/onewebmedia/Nystarapporten.pdf> arbetade team Arbetsmarknad och kompetensutveckling med att presentera olika förslag till politisk utveckling för civilsamhällets bidrag till sysselsättning, kompetensutveckling och resurstärkande.

Förslagen syftar till att nå ett samhälle där

- alla har rätt till arbete eller sysselsättning,
- idéburnas verksamheter tas tillvara i stöd till individer som tar sitt första steg in på eller åter till arbetsmarknaden,
- villkoren förbättras för att den idéburna sektorn ska kunna bidra till start av fler arbetsintegrerande sociala företag där människor stärks, rustas och kommer i arbete,
- folkbildningen är en självklar del i kedjan för att resurstärka individer, samt där
- civilsamhället har en tydlig roll i beredningen av politiska beslut, som en part på likvärdiga villkor med näringslivet.

I "Välfärdstjänster och idéburen sektor - en vägledning till reserverade upphandlingar och valfrihetssystem för offentliga beslutsfattare" (2023) finns en juridisk genomgång av hur offentliga parter kan göra reserverade upphandlingar om en offentlig part vill rikta en hel eller del av en upphandling enbart till idéburna aktörer.

<https://www.famna.org/wp-content/uploads/2024/10/vagledning-till-reserverade-upphandlingar-och-valfrihetssystem-for-offentliga-beslutsfattare.pdf>

Skyddsvärnet – anno 1910

Genom //Nilla Helgesson, Direktor/VD